

Consciència del gran parany vital

2005-12-02 12:00:49

Josep Ballester

L'odi

Edicions Bromera, Alzira, 2005

Hi ha un conegut conte de Kafka que mostra un home assegut a la porta de la llei, esperant de ser-hi rebut; però tots i cadascun dels precés que hi fa resulten infructuosos. Al final, i quan després de molts anys l'home ja sent la imminència de la mort, el guardià tanca la porta, que havia estat oberta únicament per a ell i justament amb aquesta finalitat. De la mateixa manera que el personatge kafkià, el jo poètic de *L'odi* parla des de la posició vital d'aquell que ha esdevingut conscient del parany en carn pròpia: el temps passa i, al remat, tenim les mans completament buides. I, en aquest context, la saviesa que normalment associem a la maduresa esdevé un guany amarg: un guany que implica despertar a la realitat que fins aquell moment s'amagava sota la forma de mil miratges.

És d'aquesta consciència d'on es genera, justament, l'odi a què al·ludeix el títol de l'obra: un odi que apunta cap a diferents direccions, però que troba en Déu –el gran mentider– la personificació d'aquest sentiment i, en conseqüència, el receptor d'aquell odi. Ara i adés, el jo poètic mostra la sorpresa indignada de descobrir –massa tard– que res no era allò que semblava, allò que ens havien dit; ni tan sols nosaltres mateixos. Que la mort és, al capdavant, la veritable essència de l'ésser humà; mentre que la vida és només una anècdota secundària: *un exèrcit de cadàvers ajornats [...] el somni, l'ocàs d'allò que realment som. Els morts naixen, no moren.*

Amb aquests pressupòsits, Ballester ha confegit una obra major, una obra de plena maduresa tant literària com vital. I això es veu en el tema que hi aborda, però es pot copsar també en la llibertat que demostra a l'hora d'encarar-ne tant el to com la forma. O les formes, hauríem de dir, perquè n'hi trobarem una gran varietat: des de poemes narratius, extensos, alguns en prosa, fins a d'altres de més breus, propers a l'aforisme, haikus... Materials –alguns d'ells, si més no– que semblen venir de lluny; de vegades, fins i tot, que recorden anotacions de dietari. Així mateix, la plena assumpció del joc literari queda ben palesa en una abundant intertextualitat: des d'un salm bíblic fins a una pel·lícula de Houston, passant per Pessoa, Nabokov, Tabucchi... Referències més o menys explícites que l'autor assimila i incorpora al propi discurs. Un discurs, en definitiva, intens i desolat; contundent i amarg; i tan escèptic com els versos fusterians amb què es clou: *Què ets, al capdavant? Això: / un pet dels déus.*